

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/61/2021
Identifikačné číslo spisu:	3515204868
Dátum vydania rozhodnutia:	20.07.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:3515204868.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Ivany Izakovičovej v spore žalobcu GA.STAV s.r.o., v likvidácii, so sídlom 925 42 Trstice 685, IČO: 36 251 089, proti žalovanému Poľnohospodárske družstvo Poriadie, so sídlom 906 22 Poriadie 273, IČO: 00 203 572, zastúpenému Zvara advokáti s. r. o., so sídlom Námestie SNP 1, 811 06 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 46 547 878, o zaplatenie 165.000,- eur s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8Cob/57/2018-154 z 20. marca 2019, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1 Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 8Cob/57/2018-154 z 20. marca 2019 na odvolanie žalovaného potvrdil uznesenie Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej aj „súd prvej inštancie“) č. k. 8Cb/150/2015-135 z 22. januára 2018 v oboch jeho výrokoch. Výrokom I. súd prvej inštancie zamietol späťvzatie návrhu na zmenu žalobcu zo dňa 21.10.2016, doručené súdu dňa 24.10.2016, podané Mgr. Robertom Antalom, správcom úpadcu SAPUCHA s.r.o. Výrokom II. súd prvej inštancie zamietol späťvzatie žaloby zo dňa 21.10.2016, doručené súdu dňa 24.10.2016, podané Mgr. Robertom Antalom, správcom úpadcu SAPUCHA s.r.o.

2 V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že žalovaný (odvolateľ) namietal nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, spočívajúci v tom, že súd prvej inštancie skôr, než rozhodol o späťvzatí návrhu na zmenu strany sporu (žalobcu) a o späťvzatí žaloby, predložil vec odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní žalovaného proti uzneseniu, ktorým súd prvej inštancie pripustil zmenu na strane žalobcu. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého uznesenia a konania, ktoré mu predchádzalo, nezistil v procesnom postupe súdu prvej inštancie žiadne pochybenie, v dôsledku ktorého by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3 Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že o návrhu pôvodného žalobcu zo dňa 24.09.2015, v tom čase podnikajúceho pod obchodným menom Cycle s.r.o., so sídlom Hronská 85, Banská Bystrica, IČO: 46 879 501, na zmenu v osobe žalobcu, rozhodol súd prvej inštancie uznesením zo dňa 18.11.2015, č. k. 8Cb/150/2015-34, ktoré bolo vydané v súlade s (v tom čase platným a účinným) ustanovením § 92 ods. 2, 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Predmetné uznesenie napadol odvolaním žalovaný, avšak skôr, než o podanom odvolaní odvolací súd rozhodol, došlo k prerušeniu konania podľa § 47 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej aj „ZoKR“) z dôvodu konkurzu vyhláseného na majetok pôvodného žalobcu dňa 13.01.2016. Keďže správca úpadcu (pôvodného žalobcu) už s obchodným menom SAPUCHA s.r.o. písomným podaním zo dňa 21.10.2016 navrhol v zmysle ust. § 47 ods. 3 ZoKR pokračovať v konaní, pričom v tom čase ešte nebol ustálený okruh strán sporu na strane žalobcu, lebo ešte nebolo rozhodnuté o odvolaní žalobcu proti uzneseniu súdu prvej inštancie zo dňa 18.11.2015, súd prvej inštancie postupoval správne, keď vec predložil odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní žalovaného. Odvolací súd poukázal na to, že ustálenie okruhu strán sporu patrí k základným podmienkam konania, a to tak podľa prechádzajúcej právnej úpravy platnej a účinnej do 30.06.2016 (§ 103 OSP), ako aj podľa § 161 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) platného a účinného od 1.07.2016. Keďže o odvolaní žalovaného proti uzneseniu súdu prvej inštancie zo dňa 18.11.2015 rozhodol odvolací súd uznesením zo dňa 17.10.2017 č. k. 16Cob/221/2017-128 (odvolanie odmietol podľa § 386 písm. b/ CSP ako podané neoprávnenou osobou), uznesenie č. k. 8Cb/150/2015-34 zo dňa 18.11.2015 nadobudlo právoplatnosť dňom 22.12.2015 (§ 367 ods. 1 CSP). Súd prvej inštancie správne konštatoval, že právoplatnosťou uznesenia o zmene na strane žalobcu sa stranou sporu stala spoločnosť GA.STAV, s.r.o. so sídlom Trstice 685, IČO: 36 251 089, v dôsledku čoho Mgr. Róbert Antal, správca úpadcu SAPUCHA s.r.o. (pôvodného žalobcu) od 22.12.2015 nie je v procesnom postavení žalobcu, a preto nie je oprávnený disponovať so žalobou v predmetnom spore.

4 Konštatujúc vecnú správnosť napadnutého uznesenia, ktorým súd prvej inštancie zamietol návrh podaný Mgr. Róbertom Antalom, správcom úpadcu SAPUCHA s.r.o. zo dňa 21.10.2016, odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov predmetné uznesenie potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

5 Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ust. § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. K takto vymedzenej prípustnosti dovolania uviedol, že predpoklady ust. § 420 CSP sú naplnené, pretože napadnuté uznesenie možno vnímať ako rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí. Ustanovenie § 420 CSP treba totiž vykladať s ohľadom na jeho zmysel a účel, ktorým má byť podstatnosť a dôležitosť samotného rozhodnutia s ohľadom na ďalší priebeh konania, t. j. že od predmetného rozhodnutia by malo závisieť, či sa konanie skončí alebo nie. V danom prípade následkom napadnutého rozhodnutia nie je doslovne skončenie konania, ale nespravodlivé pokračovanie v súdnom konaní.

6 Dovolaním napadnuté uznesenie označil za zmatečné a s poukazom na chronológiu udalostí v konaní vyjadril presvedčenie, že nesprávnym procesným postupom bolo porušené právo pôvodného žalobcu nakladať s predmetom konania. Podľa názoru dovolateľa nemal súd prvej inštancie postupovať spis po súhlase pôvodného žalobcu s pokračovaním v konaní na príslušný odvolací súd (na rozhodnutie o odvolaní žalovaného voči uzneseniu o zmene účastníka konania na strane žalobcu), ale sa mal v prvom rade vysporiadať so späťvzatím návrhu na zmenu žalobcu v tom čase aktuálneho pôvodného žalobcu. V čase podania späťvzatia návrhu na zmenu žalobcu ešte nebolo právoplatne rozhodnuté o zmene na strane žalobcu, a preto nie je možné tvrdiť, že nie je ustálený okruh účastníkov konania. V opačnom prípade by konanie ani nemalo byť prerušené z dôvodu vyhlásenia konkurzu na pôvodného žalobcu a následne nemal byť ani akceptovaný súhlas pôvodného žalobcu s pokračovaním v spore. Ak odvolací súd najprv konanie prerušil z dôvodu vyhlásenia konkurzu na pôvodného žalobcu, podľa názoru dovolateľa tým jednoznačne potvrdil, že v tom čase bol stranou sporu stále pôvodný žalobca. Tiež pokiaľ súd prvej inštancie akceptoval súhlas pôvodného žalobcu, jasne tým akceptoval stranu sporu na strane žalobcu. Nie je totiž možné, aby súd určitý úkon účastníka konania akceptoval (súhlas s pokračovaním v spore) a následne druhý úkon už neakceptoval (späťvzatie návrhu pôvodného žalobcu na zmenu účastníka v

konaní) s odôvodnením, že nie je jasné, či je stranou sporu. Takéto konanie súdu prvej inštancie je podľa názoru dovolateľa zmätočné.

7 Dovolateľ sa tiež domnieva, že späťvzatie žaloby, ako aj späťvzatie návrhu na zmenu žalobcu zo strany pôvodného žalobcu, resp. jeho správcu konkurznej podstaty (ďalej len „správca“) nie je náhodné, ale súvisí s tým, že nie je možné preukázať existenciu žalovanej sumy. Poukázal na to, že úlohou správcu ako odborne spôsobilej osoby je maximalizovať výťažok z predaja podstaty za účelom maximálne možného uspokojenia veriteľov. Dovolateľ preto predpokladá, že ak by správca nemal dostatočné argumenty pre späťvzatie žaloby, ktorej predmetom je pohľadávka vo výške 165.000,- eur s príslušenstvom, tak by takýto úkon neuskutočnil. Dovolateľ tiež poukázal na to, že pôvodný žalobca nesúhlasil s pokračovaním v konaní nie preto, aby konanie pokračovalo s aktuálnym žalobcom GA.STAV s.r.o., ale preto, že chcel, aby bolo konanie zastavené, čo jasne deklaroval jednak späťvzatím návrhu na zmenu žalobcu a jednak späťvzatím celej žaloby. Ak by pôvodný žalobca predpokladal, že konanie bude pokračovať s GA.STAV s.r.o., podľa názoru dovolateľa by s pokračovaním sporu nesúhlasil a predmetné konanie by bolo naďalej prerušené.

8 Výsledkom vyššie opísaného vadného procesného postupu súdu je podľa názoru dovolateľa to, že voči nemu je aj naďalej vedené súdne konanie, ktoré malo byť právoplatne skončené (zastavené z dôvodu späťvzatia žaloby v celom rozsahu). Žalovaný sa musí aj naďalej brániť, a to voči žalobcovi, ktorého nástupníctvo spochybnil samotný pôvodný žalobca. Vzhľadom na skutočnosť, že na pôvodného žalobcu bol vyhlásený konkurz, a že došlo k späťvzatiu návrhu na zmenu žalobcu, ako aj samotnej žaloby správcou (t. j. osobou nezávislou od vedenia pôvodného žalobcu), sú podľa názoru dovolateľa namieste oprávnené pochybnosti o nástupníctve aktuálneho žalobcu, ako aj o obsahu žaloby ako takej. Súd prvej inštancie ako aj odvolací súd svojím postupom neumožnili pôvodnému žalobcovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva, a to právo zobrať svoj návrh a žalobu späť. Odvolací súd tým, že postup súdu prvej inštancie (nezastavenie konania na základe späťvzatia žaloby pôvodným žalobcom) vyhodnotil ako správny, v značnej intenzite porušil procesné práva žalovaného a zásadne zasiahol do jeho práva na spravodlivý proces. Z uvedených dôvodov dovolateľ žiadal, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9 K dovolaniu žalovaného zaslal žalobca vyjadrenie, v ktorom navrhol odvolanie odmietnuť s poukazom na to, že nejde o rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí, keďže súd doteraz nekonal vo veci samej (o pohľadávke 165.000,- eur s príslušenstvom), ale len o procesných veciach. Poukázal na to, že do konania vstúpil so svojím súhlasom v dôsledku prevodu práv a povinností. Súd prvej inštancie pripustil zmenu na strane žalobcu uznesením zo dňa 18.11.2015, pričom spoločnosť GA.STAV s.r.o. bola v tom čase veriteľom žalovaného z titulu pohľadávky vo výške žalobnej istiny.

10 Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v dovolacom konaní v zmysle § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP a contrario) najskôr skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu.

11 Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

12 Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13 Podľa § 431 ods. 1 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (odsek 2 cit. ustanovenia).

14 Podľa § 447 písm. c/ CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti

ktorému nie je dovolanie prípustné.

15 Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným, sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j., aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

16 Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno (iba v prípadoch Civilným sporovým poriadkom výslovne stanovených) napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“) vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a odvolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napr. rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Cdo/113/2012, sp. zn. 2Cdo 132/2013, sp. zn. 3Cdo 18/2013, sp. zn. 4Cdo 280/2013, sp. zn. 5Cdo 275/2013, sp. zn. 6Cdo 107/2012 a sp. zn. 7Cdo 92/2012).

17 Pri uplatnení tézy, vyplývajúcej z rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej rozhodnutia súdov predstavujúce res iudicata „majú zostať nedotknuté“, treba na prípady možnosti prelomenia záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí hľadiť ako na výnimky z tejto zásady. Aj Civilný sporový poriadok so zreteľom na uvedené upravuje podmienky prípustnosti dovolania a prípady, v ktorých možno právoplatné rozhodnutie napadnúť dovolaním, považuje len za výnimku zo zásady jeho záväznosti a nezmeniteľnosti. Právnu úpravu, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade vykladať rozširujúco; na mieste je skôr reštriktívny výklad.

18 V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd zmätočnosti, ktoré sú vymenované pod písmenami a/ až f/. Základným a spoločným znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Pokiaľ je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo, a to bez ohľadu na závažnosť vady, ktorá je namietaná.

19 Žalovaný dovolaním, v ktorom uplatnil dovolací dôvod podľa § 431 v spojení s § 420 písm. f/ CSP napadol uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie zamietajúce späťvzatie žaloby a späťvzatie návrhu na zmenu žalobcu (oba procesné úkony uskutočnené neoprávnenou osobou - Mgr. Robertom Antalom, správcom úpadcu SAPUCHA s.r.o.). Ani dovolateľ nespochybňuje, že dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nie je rozhodnutím vo veci samej. Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej by v posudzovanej veci mohol byť len rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie buď potvrdzuje alebo mení.

20 Podľa názoru dovolacieho súdu napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. Vec sama (vymedzená žalobou) nie je v dôsledku vydania napadnutého uznesenia právoplatne skončená a súd prvej inštancie bude po rozhodnutí dovolacieho súdu ďalej vo veci konať a rozhodovať. Dovolací súd sa nestotožnil s dovolateľom prezentovaným výkladom ust. § 420 CSP, podľa ktorého prípustnosť dovolania závisí od podstatnosti, resp. dôležitosti napadnutého rozhodnutia pre ďalší priebeh konania, t. j. že od predmetného rozhodnutia by malo závisieť, či sa konanie skončí alebo nie. Ustanovenie § 420 CSP umožňuje napadnúť dovolaním (z dôvodov tam uvedených) výlučne tzv. konečné rozhodnutia, teda také, v dôsledku ktorých dôjde k ukončeniu sporu, a to bez ohľadu na to, či sa vec predtým meritorne prejedнала alebo nie. Ostatné procesné rozhodnutia,

vydávané v priebehu stále prebiehajúceho konania, bez ohľadu na svoju dôležitosť, nepodliehajú meritórnemu dovolaciemu prieskumu, resp. sú z neho vylúčené.

21 Pokiaľ dovolateľ spochybňuje právne nástupníctvo spoločnosti GA.STAV s.r.o., v likvidácii ako nového žalobcu a tiež opodstatnenosť žaloby ako takej, dovolací súd (len pre úplnosť) poznamenáva, že možno predpokladať, že vecná legitímácia žalobcu, ako aj dôvodnosť žaloby budú v ďalšom priebehu konania podrobené súdnemu prieskumu zo strany súdu prvej inštancie, v rámci ktorého bude dovolateľ (žalovaný) môcť uplatňovať jemu prináležiace prostriedky procesnej obrany.

22 Keďže dovolanie žalovaného smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému zákon (CSP) dovolanie nepripúšťa, dovolací súd odmietol dovolanie žalovaného ako procesne neprípustné v zmysle § 447 písm. c/ CSP.

23 Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3, veta druhá CSP).

24 Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uznesenie nie je prípustný opravný prostriedok.